

Verder vond ik er tevens twee niet te determineren leeuwebeksoorten; aan de achterzijde van het hellinkje stond Gestippeld zonneroosje (*Helianthemum chamaecistus*), Grasklokje, Zandblauwtje en St.Janskruid. In de berm voor de helling kon nog Ringelwikke, Kegelsilene, Gestreepte klaver en Liggende klaver gevonden worden.

In eerder genoemd artikeltje wordt gemeld dat er aanwijzingen zijn dat iemand uit Lisse regelmatig zaad op deze plaats uitstrooit.

Het lijkt me dan iemand te zijn die wel verstand van zaken heeft. Ook ben ik benieuwd hoe zo iemand aan zaad van b.v. Kalkbedstro komt. Misschien verzameld in het buitenland?

Bij de determinatie van het Algerijns kaasjeskruid vonden we twee verschillende bladvormen, waarvan de éne in de richting van het Muskuskaasjeskruid ging. Er klopte evenwel iets niet in de bladbehaving en de zaadvorm. Dit jaar, 1984 zal ik de gang van zaken er weer volgen.

Roel Treke.

Ik heb bovenstaand stukje via de jeugdclub ontvangen. Er stond geen naam onder, maar ik meende het handschrift van Roel erin te herkennen. Als ik het mis heb, hoor ik het wel!

In ieder geval bedankt voor een bijdrage uit de jeugdclub. Ik houd me aanbevolen!

Coby

Over twee (verdwenen) interessante terreintjes

"er waren eens..... "

Dit is de aanhef van veel sprookjes, en dit is ook van toepassing op deze terreintjes. Het waren geen "natuurlijke" gebiedjes, maar ontstaan door menselijk gedoe. Zoals ze ontstaan zijn, zijn ze ook weer verdwenen. Op beide stukken grond is de flora nu geheel vernield.

Het ene terrein ligt ten zuiden van Sassenheim, even voorbij het wegrestaurant "De Uiver" en het andere terrein ligt aan de noordkant van Lisse achter de watertoren.

I.Het terrein bij "De Uiver"

De bollengronden moeten van tijd tot tijd ververst worden. Dit gebeurde door de grond steeds dieper om te spitten of te delven. Elke keer als deze grondbewerking werd toegepast, werd er dieper gespuit: de bovenste grond werd naar onderen gewerkt en de verse grond naar boven. Bij deze grondbewerking ging men soms wel tot twee meter diep. In het kader van de werkschaffing is het diepdelven ook op het stuk terrein bij De Uiver toegepast. Na de bewerking van het stuk grond, bleek het echter geheel ongeschikt te zijn voor cultuurgrond. Bij navraag aan het Laboratorium voor Bloembollenonderzoek, bleek dat de samenstelling van de korrelgrootte van het zand zodanig is, dat de grond tijdens nat weer dichtslemt. Zand van gelijke korrelgrootte laat gemakkelijk water door, omdat er tussen de korrels altijd ruimte blijft. Wanneer deze ruimten opgevuld worden door kleinere korrels en de ruimten die dan nog overblijven door nóg fijner materiaal, dan slaat bij regen de grond dicht en kan het water niet meer wegzakken. Het zuurstofgehalte in zulke dichte grond is laag en omdat wortels van planten zuurstof nodig hebben, is deze voor veel planten ongeschikt. Sinds de tweede wereldoorlog is dit terrein niet meer in gebruik geweest als cultuurland. Jarenlang werden er door een palenhandel heipalen opgeslagen.

Deze palen kwamen hoofdzakelijk uit de Ardennen. Het is niet moeilijk voor te stellen, dat er met de aanklevende grond ook zaden werden aangevoerd en dat er daardoor een bijzondere adventiefflora kon ontstaan.

Nadat de palenhandel het terrein had verlaten, kon de vegetatie zich rustig ontwikkelen en werd het voor de liefhebbers een veelbezocht excursiegebied. Er kwam ook een ander soort liefhebbers. Want de gevreesde vierkante gaatjes in de vegetatie wezen erop dat "liefhebbers" soms planten uitstaken om ze thuis te "beschermen". Dit was het eerste teken van afbraak. Voor de duizenden Rietorchissen die er stonden, was het uitsteken geen ramp de aanwas hiervan was bijzonder groot.

Toen de welvaart steeg en de jeugd zich kon veroorloven een brommer aan te schaffen, bleek het een uitstekend crossterrein te zijn. Grote delen van de vegetatie werden plat gereden. Aan de west- en zuidkant bleven nog wat aardige stukken over, door de bosvorming die hier had plaats gehad. De elzenwallen langs de sloten hadden zich naar binnen toe flink uitgezaaid. Na de periode van de crossbrommers kwamen de crossautots. Met een bulldozer werden schansen opgeworpen en banen aangelegd. Dit was voor ons het sein om zelf ook maar wat mooie planten weg te halen.

Intussen is het terrein van eigenaar veranderd en het crossen is sinds twee jaar afgelopen. In zeer korte tijd werd het bos gerooid en thans is het terrein deels een paardewei en deels een opslagterrein van puin en grond. In de gloriëtijd van het terrein heb ik wel eens een inventarisatielijst gemaakt van de gevonden planten. Jammer genoeg heb ik deze lijst niet meer kunnen vinden. Samen met de heer M. de Graaf ben ik in de herinnering gedoken om het volgende lijstje te kunnen produceren:

Heksenmelk, Rode ogentroost, Stijve ogentroost, Fuchs kruiskruid, Rietorchis, Geelhartje, Klavervreter, Oranje havikskruid, Ratelaar, Vrouwenmantel, Duizendguldenkruid, Jacobskruiskruid met en zonder lintbloemen.

Als componenten van het duinlandschap ook veel Duindoorn en Kruiwilg.

II. Het terrein bij de watertoren.

Dit terrein ligt in de hoek die gevormd wordt door de Ringvaart van de Haarlemmermeer en de Arnoutsloot. De andere twee zijden van het terrein grensden aan bollenland. Dit stuk grond heeft dienst gedaan als opslagterrein voor zand van de kalkzandsteenfabriek. Toen het aldaar opgeslagen zand opgebruikt was, is het terrein ongebruikt blijven liggen. De oppervlakte is erg ongelijk gebleven en vooral aan de kant van de Ringvaart ligt het niveau lager en zijn inwaaropeningen gegraven. Waarschijnlijk onder invloed van het voedselrijke water ontstond er aan die zijde een ruigtevegetatie met veel riet. Aan de kant van de watertoren is het niveau wat hoger. Op dit hope deel ontwikkelde zich een vegetatie die veel duinelementen in zich had. Zo groeide er Duindoorn, Kruiwilg, Duinsalomonszegel, Duinriet, Zandzegge, etc. Omdat de eigenaars van de aangrenzende percelen bang waren voor het uitzaaien van het "vuil", werd het terrein in de winter afgebrand. Later bleek, dat juist het afbranden voor de vele orchissen die er groeiden, een zeer gunstige situatie schiep.

Toen aan de zuidkant een grondhandel kwam en ook het bollenland aan de kant van de watertoren verlaten werd, bleef ook het afbranden achterwege. De grassen zorgden nu in de winter voor een dikke laag dood materiaal, die in het voorjaar voor veel orchissen ondoordringbaar bleek te zijn. Als we in het voorjaar de grasdeken verwijderden, zaten de orchissen er bleek en verwrongen onder. Door het verlaten van het bollenland er vlak bij, viel alle vorm van toezicht weg en werd het een speelplaats voor de jeugd, die er hutten bouwde.

Twee jaar geleden kregen we te horen dat het terrein te leen zou worden gegeven aan iemand die er schapen op wilde laten lopen. Bij navraag bleek dit waar te zijn. Ook daar hebben we toen orchissen weggehaald: Rietorchis, Vleeskleurige orchis, Keveorchis en Sturmia.

Conclusie

Uit het verhaal worden een aantal dingen duidelijk. Wanneer een terrein braak blijft liggen, de grond arm is aan voedingsstoffen, niet te droog en wat kalkrijk, dan kan men verwachten dat daar binnen enkele jaren orchissen staan. Andere voorbeelden van gemakkelijke vestiging van orchissen in deze streek zijn b.v. de omgeving van het Oosterduinse meer, een stukje bollengrond bij villa "De Veldhorst" in Lisse en een terreintje bij de HoBaHo. Ook de opgespoten terreinen langs het Noordzeekanaal tussen Halfweg en Amsterdam zijn rijk aan Rietorchissen.

M.Koning

GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT

Siegfried Woldhek over de Koolmees.

"Het is één van de weinige Nederlandse vogels, die een heel repertoire aan zang heeft. Het kunnen wel 70 verschillende zangstukjes zijn. Dus tie-tie-tie en tititieeee-tititieeee en ga zo maar door. Het mannetje met het grootste repertoire heeft het grootste territorium, is het meest in trek en heeft dus het eerst een vrouwtje.

Het idee erachter wordt de Beau-geste-hypothese genoemd, naar het verhaal over de militair die de lijken van zijn overleden kameraden tussen de katelen van zijn fort propt en op verschillende plekken schoten blijft lossen, zodat de vijand denkt dat er nog veel soldaten op het kasteel aanwezig zijn.

De Koolmees past dezelfde tactiek toe. Het mannetje zingt een bepaald zangstukje op een tak, verspringt van tak en laat weer een ander zangstukje horen en verspringt weer. Zo wekt hij de indruk dat er in zijn territorium meerdere mannetjes aanwezig zijn en hij kan daardoor een groot gebied voor zichzelf houden. De Koolmees past zijn zang ook aan. In een beukenbos zingt hij anders dan in een naaldbos. De deuntjes die minder geabsorbeerd worden door beukenbomen, zingt de Koolmees dus in een beukenbos. Dat hebben ze onderzocht met luidsprekers die een breed spectrum van geluiden uitzonden in een bos. Verderop stond apparatuur om het geluid weer op te vangen. Zo ontdekten ze voor welke geluiden het bos een grotere absorptie heeft. En het bleek te kloppen"

uit: VPRO-gids 21 april 1984

GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT

Beverssporen ontdekt in het oosten van hot land.

De laatste in het wild levende Bever werd in 1826 gevangen tussen Kampen en Hattem. Volkomen onverwachts is in december 1983, dus ruim 150 jaar later, in een natuurterrein in het oosten van het land weer een Bever opgedoken. Verschillende bomen(vooral Ratelpopulieren) zijn op de voor Bevers karakteristieke wijze doorgeknaagd. Ook zijn uitwerpselen gevonden. Het dier zelf werd nog niet gezien. De herkomst van het dier, evenals de (onder)soort is nog onduidelijk. Er wordt rekening gehouden met een ontsnapt dierentuinexemplaar of met een Bever, afkomstig uit herintroductie-experimenten in West Duitsland.

uit: Huid en Haar, nrl 1984

GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT GEKNIPT